

Zenei naptár

Romantikus hangverseny

A Filharmónia hétfő esti koncertjén két csatornán is foghattuk a romantika üzenetét: a német-belga-francia *Cesar Franck*, és a háromszorosan is olasz *Gioacchino Rossini* hullámhosszán. Franck romantikája gazdag és bonyolult: vágyak és elhallgatások, emlékek és látomások, beletörődések és nekifeszülések sötét fényű világa, Rossini világos, nála a gyász fehér ruhás, a halotti menet olykor tánclepésre vált, az élet kendőzhetetlenül zsong az ittmaradtakban.

Franck d-moll szimfóniájának indítása először tárgyilagossáknak tűnt, de hamar rájöttem, hogy most olyasféle építkezésnek vagyunk tanúi, mely a gondjára bízott szépségeket a kellő időben és helyen kívánja felmutatni. A kezdet Bachra utaló gesztusa, majd a vonások lefelé hajló ölelése csupán mottó a későbbre felvállalt kibontakoztatáshoz. Cser Miklós érthető és kellően látványos mozdulatokkal irányította együttesét, és mindvégig ufa maradt ennek a hihetetlenül gazdagon hőmpolygó zenei mozgásnak. Tanúi lehettünk a témák színváltásainak, indulatok szélsőséges kontrasztjainak, csakazértis-nekifeszüléseknek, és még Debussy is felsejlett egy pillanatra (az első tétel codája előtt), igazolásul Franck egyik jelzőjének, miszerint ő „jövőbe mutató, konzervatív”. A második tétel allegrettoja nyilván többféleképpen értelmezhető, hallottam már élénkebben és pezsgőbben, mintegy idézőjelesen — álom az álomban megközelítésben. Cser Miklós olvasatában egy nyugodtabb, megfoghatóbb, mondhatnám „polgáribb” romantika jelentkezett, nem annyira az utalások, mint a közvetlenebb élmények zenei mása. Itt tehát rábíztuk magunkat a karmesterre, elfogadtuk vezetését, és nem is jártunk rosszul. A harmadik tétel végeztével azonban bizonytalanság még lelkesedéssé lett volna a honoráló taps, ha az angolkürt-téma rézfúvókára bízott megjelenése (Tempo come avanti), és a befejezés fortissimója néhány nagyságrenddel hatalmasabbra és csillogóbbra sikerült. Réz- és fafúvóink egyébként jelesül állták a sarat, a mélyvonások betöltötték a szerző által rájuk szabott pedálszerpet, és a magasvonások azonban (kivált az első tétel magas „a”

és „bé” hangjaival) olykor bizonytalankodtak

A szünet után felhangzó Stabat Mater, Rossini nagyszabású vokális-hangszeres remeke azt az örömteli felismerést hozta, hogy hovatovább *tényleg* van oratóriumkórusunk. A közreműködő *Vaszy Viktor kórusnál* (karigazgató: *Gyüdi Sándor*), ha nem is mindig, de most már messze túlnyomó részben homogén az egyes szekciók hangzásképe, s a férfiszólamok igazi férfiszínnel szólnak. Olykor még mindig kilóg egy-egy nemkívánatos „szólista”, a piano indítások néha még reszelősek kissé (kivált a gutturális hangokon), de már olyan zenei egység kormányozza az együttest, ami gyönyörűen kamatozik a „dum pen-de-bat” szünetekkel ékelte szótagolásánál, s ami lehetővé teszi, hogy például a 9. szám (Quando corpus) a cappella hangzatai a karmester szándékaival szinkronban, már nemcsak ígéretesen, de jobbára beteljesülten szólaljanak meg.

A kórus és az egész előadás színvonala egyenletesen emelkedett az Amenig. Ezúttal igazat kell adnom Francis Toye-nak, aki könyvében azt állítja, hogy a tíz esztendővel később (1841-ben) komponált utolsó négy tétel jobb zene az előző hatnál. Az első tétel fűvös belépései még kissé keményre sikeredtek, a kórus sem teljesen egységes. *Rozsos István* helytállt (a „Cuius animam” áriában), de hangja nem pontosan erre a szerepre való, a harmadik szám zenekari anyaga még némileg egyenetlen. *Kenesey Gábor* avatottan, jó stílusérzékkel énekelte Rossinit, de meg kell küzdenie a szerző által rámerített hatalmas ambitus szélsőségeivel. A basszusszólo és kórus együttese olykor tétozva, a Sancta Maria lehetne valamivel feszesebb, mégis a jó előadás ígérete miatt. A „diva perfetta” operás attitűdjé a művel, a gondolatlatl való tökéletes azonosulással párosult; a már méltatott „a cappella” tétel és a zárás lendülete végül is nagy sikerű, és mindnyájunk számára örömet hozó előadás élményét hozták.

Meszlényi László

Román delegáció Szegeden

A Szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa meghívására kedden Csongrád megyébe érkezett — háromnapra — a Román Szakszervezetek Általános Szövetsége Temes Megyei Szakszervezeti Tanácsa háromtagú delegációja. A delegáció vezetője: *Sculi Gheorghe*, a szakszervezetek Temes megyei tanácsa végrehajtó bizottságának tagja, az ideológiai-politikai munkákért felelős elnöke. Tagjai: *Tomus Mariana*, a pedagógus-szakszervezet megyei bizottságának elnöke, *Bunea Vasile*, a Nagyszentmiklósi Városi Szakszervezeti Tanács elnöke.

A delegációt a nagylaki határállomáson *Sebok János*

nos, az szmt titkára fogadta, majd Szegeden, az szmt székházában *Horváth Károly* vezető titkár tájékoztatót tartott a megye szakszervezeti mozgalmáról, az időszerű feladatokról.

A vendégek délután a ruhagyárban tettek látogatást. Szerdán Szentesen, a 603. as Számú Ipari Szakmunkásképző Intézet, valamint a Hódgép gyáregységének gazdasági és szakszervezeti munkájával ismerkedtek. Ma a delegációt fogadja *Koncz János*, az MSZMP Csongrád Megyei Bizottságának titkára, majd a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalathoz látogatnak. Délután az szmt-székházban értékelik a tapasztalatokat

Tanúvallomás az ávóról

— Kicsoda is ön valójában *Farkas Vladimir*? — hangzott az első kérdés.

— Az ávéhá kötelékében dolgoztam 1946 októbertől 1955 februáriáig. Előbb az operatív technikai területen működtem, majd a határon túli felderítő főosztály vezetőjeként tevékenykedtem. Részt vettem a Rajk, a baloldali szociáldemokraták, Szücs Ernő ávos ezredes és testvére elleni koholt vizsgálatokban, és Kádár-ügy vizsgálatainak első szakaszában annak vezetőjeként.

— Mi a garancia arra, hogy igazat mond olyan hallgatóság előtt, akiknek jóformán semmilyen információja nincs az ávóról?

— Nemcsak önök, diákok, hanem a tíz és fél millió magyar is nagyon keveset tudhat az ávóról. Több mint harminc éve várok arra az alkalomra, hogy a nyilvánosság előtt beszélhessek. És most ez megtörtént, először állhatok ki az emberek elé. A Rádió Vasárnapi Újság 1988. október 30-i adását kivéve minden hivatalos nyilvános fórum elzárkózott attól, hogy megszólalhassak. Hogy most itt vagyok, abban nemcsak az önök meghívása játszik szerepet, hanem az új politikai irányvonal is. A májusi pártkonferencián egy olyan határozat is született, hogy fel kell tárni a múltat. Természetesen egy ilyen vitalest alkalmatlan erre. Kötelességem mindent megtenni, hogy segítsen annak a vizsgálóbizottságnak a munkáját, amelyet Pozsgay Imre államminiszter vezet. Lelkiismeretem diktálja a tanúvallomást. Ennek az alapvető indítéka, hogy több mint harminc éve él a családom abban a szörnyű légkörben, hogy én kicsoda kegyetlen módon kínoztam meg Kádár Jánost. Egyébként nincs olyan kérdés, amire ne válaszolnék, most két könyvön is dolgozok, amelyek remélem hamarosan nyilvánosságra kerülnek. Ha bárki olyan dokumentumra bukkan a mostani találkozás után, amivel meg tudja cáfolni kijelentéseimet, hívjanak vissza Szegedre, idézzenek maguk elé, hívjanak tettemre.

— Tanúja, vagy részese is volt a Rajk-pernek? Kik döntöttek a letartóztatása és kivégzése ügyében?

— Egy szovjet MGB (a jelenlegi KGB elődje) őrnagy mellett részt vettem a Jusztus Pál elleni vizsgálatban. 1949 nyarán Péter Gábor, az ávéhá vezetője hívott, és egy zárt borítékot kellett elvinnem Bukarestig, amelynek a címzettje Sztálin titkára volt. Utólag tudtam meg, hogy a boríték a vádiratot tartalmazta. Ezt kellett nekem elvinni Sztálin titkárának. Végül is az egész Rajk-ügyet Moszkvából irányították. A Rákosi-féle vezetés és az ávo egy-egy magában nem lett volna képes a koholt forgatókönyv kidolgozására és végrehajtására. Szovjet vizsgálótisztek jöttek Magyarországra, ők vezették a nyomozást, és mi, ávosok melléjük voltunk beosztva. Rajk letartóztatásában Rákosi mellett még 4 PB-tag döntött. Tudtommal egyedül Révainak volt aggály. A vádiratot végső formába Rákosi öntötte, de azt Moszkvában hagyták jóvá. Szerintem az erre vonatkozó dokumentum is megtalálható a szovjet levéltárban. A következő információ már apamtól származik. 1956-ból Rákosi táviratot küldött a szovjet fővárosba, hogy végrehajtsák-e Rajkon a halálos ítéletet. Sztálin első távirati válasza az volt, hogy nem. Két nap múlva újabb távirat érkezett Budapestre, akkor Sztálin már a halálos ítélet mellett döntött.

— Igaz-e, hogy a legtöbb ávos később vallásos lett, így választotta a vezeklés útját?

Nincs szándékomban népszerűsíteni az Államvédelmi Hatóságot. Az ötvenes évek kirihert elnyomószervezetének emlegetése valószínűleg nagy félelmet, iszonyatot és ellenérzést vált ki ma is sok magyar állampolgárból. Hogy mégis az ávosok krónikásul szegődöm, annak egyszerű az oka. A szegedi főiskolások és egyetemisták — még szeptemberben — tegnap, kedd estére meghívták *Farkas Vladimirt*, az egykori rejtélyes szervezet alezredesét, *Farkas Mihály honvédelmi miniszternek* — aki Rákosi Mátyás közvetlen munkatársa volt — fiát beszélgetésre. Az ávéhá tiszte több száz diák várta a szegedi bölcsészkaron, és az éjszakába nyúló párbeszédnek azokat az epizódjait elevenítem fel, amelyek a legszélesebb közvélemény érdeklődésére számíthatnak, illetve a legújabb kori történelmünk eddigi leghomályosabb és szégyenteljes fejezetéről szolgáltatnak igazlams dokumentumokat. Az írás az egyetemisták kérdései alapján született.

— Ön ateista maradtam. de legenda az is, hogy apám vallásossá vált élete utolsó éveiben. Ha ezt tette volna, azért nem itélném el, hiszen ez is a vezeklés egyik útja.

— Kínította-e Kádárt?

(*Farkas Vladimir* ekkor elővette a Tisztító vihar című könyvet, amelyet 1959-ben Párizsban adott ki. Aczél Tamás és Méray Tibor írta. Felolvasta azt a részt, ami Kádár megkínzásával foglalkozik. A könyvből az is kiderül, hogy a szerzők a történetet Kelen Bélától, az Esti Hírlap nyugdíjas főszerkesztőjétől hallották.)

— Ebből egy szó sem igaz. Az elmúlt harminc év alatt naponta ezzel a kérdéssel kerültem szembe. Kádárt nem kínozták meg, erre írásos bizonyítékok vannak. Utasításra egyszerű hallgattam ki. Egyébként ebben a tárgykörben a szegedi helvi lapban is megjelent a közelmúltban egy engem becsúszó cikk. Levélben kértem Kelen Bélát, írásban cáfolja meg a rólam szóló történetét, amely Aczél szerint tőle származik. Ezt nem tette meg. Ellene rágalmozási pert indítottam.

— Rajkot kínozták-e?

— Igen, öt kegyetlenül ütötték, verték az ávéhá legényei Rákosi és közvetlen büntérsai utasítására. Amíg kínozták, nem vallott sem maga, sem mások ellen!

— Önnek milyen szerepe volt a baloldali szociáldemokraták esetében és a Szücs-ügyben?

— A Rákosi-villában történt meg 5 PB-tag jelenlétében Szakasits Árpád „leleplezése”. A lehallgatótechnikát az én szervezetem helyezte el. Egy ideig Szakasits Árpád kihallgatója voltam. Tudomásom szerint Szakasits Árpádot az ávosok nem bántalmazták. Szücs Ernő, az ávh helyettes parancsnoka híthő sztilinista volt. Egyébként én is az voltam akkor, olyannyira, hogy amikor Sztálin meghalt, őszintén sirattam. De azt senki nem hitte el, hogy Szücs angol kém lett volna. Ezt a szovjetek állították. Bizonyítékokat kértem erre vonatkozólag, de nem kaptam. A szovjet tisztek azt mondták, azért nem adják ki az információkat, mert esetleg azon múlhat, hogy meglepetésszerűen kirobban a harmadik világháború. Ha ugyanis a dokumentumok az ávéhához jutnak, onnan esetleg kiszivároghatnak. Nyugatra a hírek, és a külföldi szovjet titkosszolgálat beépített kulcsembere lelepleződhet. Sajnos hit kérdése maradt Szücs megítélése. Szücs Ernő a kezdeményezőnkre önkritikát gyakorolt, felelősségét hangzottat bizonyos túlkapasokért. Rákosi tájékozott, amikor ezt elolvasta, magából kikelve mondta, ki hatalmazta fel az ávéhát, hogy olyan ügyekkel foglalkozzon, amit a párt lezárt. Rákosi adott parancsot Péter Gábornak, hogy a Szücs testvéreket addig verjék, amíg be nem vallják, hogy angol kémek. Ezt a Rákosi-üzenetet elmondta Szücsnek. Majd a Péter Gábor által kiválasztott és eligazított válogatott legények elkezdtek a kínzásukat. A végeredmény a Szücs testvérek halála volt. Természetes hogy a történetek iszo

Az egyetemisták kérdeztek

Mihályt és *Farkas Vladimirt* kivéve nem voltak felelősségre senkit.

— Kik azok, akiket ma sem ismer az ország a koncepciók perek iránítóit és a végrehajtás vezetői közül?

— Itt most neveket mondani nagy felelőtlenség lenne részemről.

— Ott volt-e Rajk kivégzésénél?

— Az ítélet-végrehajtás közvetlen közelében a bírón és orvoson kívül csak Szücs Ernő tartózkodott. Tőle tudom, Rajk utoljára azt kiáltotta: Éljen a párt és a Szovjetunió.

— Alkalmazott-e fizikai terrort a kihallgatásainál?

— Nem, de ha önök közül valaki ennek az ellenkezőjét bizonyítani tudja, akkor újból ide kiállok...

Történelmünk egy szörnyű korszakának felidézése rendkívül megrázóan hatott, és mintegy négy órán át tartott. A hallgatóság reményét fejezte ki, hogy rövid időn belül több dokumentumot és híradást kap erről a homályos korszakról. Amire az előadás csak egy epizódnál bepillantást engedett. De a jelenlevők számára megdöbbentő volt, hogy végre akadt egy valahai vezető beosztású ávos, aki vállalta, hogy szembenéz és válaszol minden kérdésre, a legkegyetlenebbre is. És ez pont az a *Farkas Vladimir* volt, akiről ez a korosztály rémséges legendákat hallott, és aki vállalta, az esetleges cáfolatokkal való nyílt szembenézést is.

Halász Miklós

Lottótárgygyermény-jegyzék

November 1-jén, kedden rendezte meg a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság a lottó október havi tárgygyerményének sorsolását. A jutalomsorsoláson a 43. heti szelvények és az október havi előfizetéses szelvények vettek részt.

3 403 677 n	3 745 098 t	80 106 477 u	80 401 128 v
3 408 354 q	3 777 837 j	80 111 154 n	80 405 805 v
3 422 385 s	3 782 514 s	80 115 831 q	80 415 159 v
3 427 062 s	3 796 545 p	80 125 185 n	80 419 836 l
3 436 416 t	3 810 576 p	80 139 216 q	80 424 513 r
3 441 093 t	3 815 253 t	80 143 893 t	80 443 221 o
3 445 770 u	3 819 930 v	80 148 570 t	80 447 898 p
3 450 447 s	3 824 607 m	80 153 247 p	80 457 252 v
3 455 124 v	3 829 284 r	80 157 924 p	80 461 929 s
3 459 801 v	3 833 961 t	80 162 601 u	80 466 606 v
3 469 155 v	3 843 315 s	80 171 955 u	80 471 283 s
3 473 832 v	3 852 669 u	80 176 632 n	80 504 022 t
3 478 509 u	3 857 346 v	80 181 309 q	80 518 053 u
3 483 186 s	3 862 023 l	80 195 340 k	80 527 407 p
3 492 540 u	3 871 377 r	80 204 694 r	80 532 084 p
3 501 894 u	3 880 731 v	80 216 048 t	80 541 438 t
3 520 602 s	3 890 085 p	80 218 725 t	80 546 115 v
3 525 279 v	3 894 762 p	80 228 079 n	80 555 469 l
3 529 956 s	3 899 439 u	80 232 756 q	80 564 823 r
3 534 633 v	3 904 116 v	80 237 433 u	80 569 500 t
3 539 310 v	3 908 793 n	80 242 110 v	80 574 177 v
3 543 987 m	3 918 147 q	80 251 464 u	80 578 854 s
3 553 341 r	3 922 824 o	80 256 141 u	80 583 531 t
3 558 018 v	3 927 501 q	80 260 818 m	80 592 885 v
3 562 695 v	3 936 855 t	80 265 495 r	80 597 562 v
3 567 372 v	3 941 532 u	80 270 172 u	81 444 099 s
3 581 403 l	3 946 209 v	80 274 849 s	81 448 776 t
3 590 757 r	3 955 563 v	80 284 203 v	81 453 453 s
3 595 434 o	3 960 240 h	80 293 557 u	81 458 130 t
3 600 111 q	3 964 917 s	80 298 234 u	81 462 807 u
3 614 142 n	3 992 979 s	80 302 911 v	81 467 484 m
3 618 819 q	80 008 260 v	80 307 588 n	81 472 161 q
3 623 496 t	80 012 937 v	80 312 265 q	81 476 838 v
3 632 550 u	80 017 614 u	80 316 942 n	81 490 869 s
3 637 827 u	80 022 291 v	80 321 619 q	81 500 223 k
3 642 204 v	80 026 968 t	80 326 296 u	81 504 900 r
3 646 881 t	80 031 645 s	80 330 973 u	81 514 254 o
3 651 558 v	80 036 322 p	80 335 650 u	81 518 931 q
3 656 235 o	80 045 676 v	80 340 327 u	81 523 608 m
3 665 589 p	80 059 707 o	80 345 004 u	81 528 285 r
3 674 943 s	80 064 384 q	80 354 358 v	81 532 962 t
3 679 620 v	80 073 738 o	80 359 035 l	81 537 639 s
3 688 974 l	80 078 415 q	80 363 712 r	81 542 316 t
3 698 328 r	80 083 092 u	80 368 389 l	81 546 993 t
3 703 005 u	80 087 769 u	80 373 066 r	81 551 670 v
3 707 682 u	80 092 446 t	80 387 097 j	81 556 347 u
3 717 036 u	80 097 123 u	80 391 774 s	81 561 024 t
3 721 713 v	80 101 800 v	80 396 451 t	81 565 701 v
			81 570 378 v

A nyereményjegyzékben az alábbi rövidítéseket használtuk: j: Varia utalvány (75.000 Ft); k: Hang-fény utalv. (50.000); l: Zenesarok utalvány (20.000); m: ITT music center; n: Otthon lakber. utalvány (50.000); o: Szerencse utalvány (40.000); p: Iparcikk utalvány (25.000); q: AUDIOTON magnó-rádió-tv; r: SANYO rádiomagnó; s: Vásárlási utalvány (10.000); t: Vásárlási utalvány (7.000); u: Vásárlási utalvány (5.000); v: Vásárlási utalvány (4 000)